

„Észtországban még élnek a hetvenévesek és az ennél idősebbek, akik emlékeznek az acélra és a taplóra, a jogok és a kötelességek súrlódásából kipattanó szikrára, mely meggyújtotta a tüzet, világított és melegített. Ez az emlékezet, bár elhomályosult, ott bizsereg még apáink, nagyapáink kezében, még nem vált népköltészeté, mint Oroszországban.”

Meri szavait érdemes minden mai észtnak, lettnek és litvának megszívlelnie. Nem csupán a bennük rejlő bölcsesség miatt, hanem mert hitet és reményt nyújt a jövőre nézve is, hidat épít múlt és jövő között, és kijelöli a Baltikum előtt álló, őszinte derűlátásra okot adó utat.

Jávorszky Béla

■ **JEGYZETEK**

1. Molotov szovjet külügyminiszter (1890–1986) Kréve-Mickievičius litván miniszterelnökhöz intézett szavai.
2. Uku Masing (1909–1985) észt filozófus.

FEHÉR ÉJSZAKÁK A BOROSTYÁNÚTON

A szép szomorúság városa

■ Vilnius fénye, hatalmasra nyíló perspektívái mellett Kaunas az örök vesztes város. Nyoma sincs itt annak a bolondozó jókedvnek, amellyel minden április elsején a litván főváros, Vilnius külvárosának, Uzupisnak a lakói kikiáltják az autonómiát, s a Művészek Köztársaságát határoló utcákon a Szent Anna-templommal átellenben „határrendőrség” tart útlevel-ellenőrzést, a tréfát pedig annyira jónak találják a vilniusiak, hogy maga a litván külügyminiszter is a diplomáciai kapcsolatok felvételét javasolta az egynapos köztársaság előljáróinak.

Kaunas a szép szomorúság városa. Milyen is lehetne a hatszázötven éves története során tizennégyszer lerombolt Hanza-település? Amikor 1920-ban Vilniust Lengyelországhoz csatolták, akkor is csak „ideiglenes fővárosi” státust kapott. Mintegy fél évszázaddal fiatalabb Vilniusnál, első írásos említése 1361-ből való. A Neris és Nemunas folyók partján fekszik.

Ormóttan vashídon kelünk át a Nerisen. Innen kezdődik az óváros: a két folyó találkozásától. Parkolunk, fém pénzt váltunk, majd a parkolóautomatához lépünk. Nem olcsó a parkolójegy, ám ez a legkisebb gondunk! Hamar kiderül, hogy a parkolóautomatát nem lehet sem fém pénzzel, sem bankóval etetni, parkolókártyát kellene venni, és azt érvényesíteni. Az ötlet zseniálisnak tűnik, senki sem fogja elhasználni a kártyán lévő összes egységet, ezért a város nyer. Ám a város örök vesztes. Úgy döntünk, behúzzunk egy nagyüzlet ingyenes parkolójába, ahol a figyelmeztető tábla tanúsága szerint két órát állomásozhatunk anélkül, hogy elvontathatnák autónkat. Ennyi idő elég is a városnézéshez!

A Kaunas vár maradványai a Neris partján állnak. A 13. századi erődítmény Litvánia első kőépítménye. A 2 méter vastag és 13 méter magas falak sem tudták megállítani a teuton lovagokat, akik 1362-ben bevették a várost. A Német Lovagrend 3,5 méter vastag falat emelt, amelyet nem ellenséges hadsereg, hanem a Neris folyó rombolt le végérvényesen. A négy bástyából mára már csak egy áll, hármát felfalt s az északi falat is felmorzsolta a folyó.

A kastély közelében monumentális ferences templom. Amikor belépünk, láthatjuk, mekkora rombolást végzett a szovjet ateizmus, fél évszázad alatt rommá lett a szentély, és ronccsá lettek a lelkek.

A főter templomai, a Nemunas partján épült Vytautas, illetve a Szent Péter és Pál-bazilika már jobb állapotban vannak, noha utóbbit 1812-ben Napóleon katonái lőszerraktárnak használták. Különös sorsa volt a jezsuiták Szent Ferenc-templomának, amely a napóleoni háborúk idején kórház, a cári időben Alekszandr Nyevszki ortodox katedrális, a Szovjetunióban iskola volt, s a kriptájában a szocializmusban szaunát működtettek.

Senki nem tudja viszont, mi volt a rendeltetése a Tanács térről a folyó felé lejtő Aleksoto utca 6. szám alatt álló gótikus épületnek, a Perkunas-háznak: kápolna vagy a Hanza-szövetség (az északi kereskedők középkori uniójának) irodája? A késő gótika egyik legszebb litván emléke a villámlás istenéről, Perkunasról kapta a nevét, mivel 1818-ban a házat felújító munkások egy kis képre bukkantak, amelyen Kaunas templomai, valamint 3 barlang láthatóak. A heraldikusok szerint a Neris, a Nemunas folyók és Perkunas főisten jelképei, aki kardjával kettéhasította Saulé, a Nap feleségét, Ménulist, a Holdat, aki férjét több ízben is megcsalta Ausrinével, az esthajnalcsillaggal.

A Perkunas-ház emeletén Adam Mickiewicznek szentelt emlékszoba van, mert a lengyelek és litvánok költője itt tanított a szomszédos jezsuita iskolában. Kaunas hangulata lengi be versét is: „Mi ez az élet? / Ó, csak pillanat! / És majd az a mennydörgés, mi most villám fénye? / Egy szikra csak. / Mi ez az időzőn, az emberi féle? / Csak pillanat. / Mi az ember, honnan e parány mindenség? / Egy szikra csak. / Mi a halál, s mit emészt engem, embereszmet? / Csak pillanat. / S ki volt, ki világát fiaként ringatta? / Egy szikra csak. / S mi az örökkön való, ha egyszer fölhalja? / Csak pillanat.”

A Tanácstér leglátványosabb épülete a Városháza, amelyet kecses tornyáról Fehér Hattyúnak neveztek el a helybeliek. 1542-ben kezdték el építeni, tornya 53 méter magas. Az épület megrongálódott az orosz-svéd háborúban (1655–1660), 1771-ben építették újjá, itt székelt a helyi önkormányzat. A szovjet időkben a Kaunasi Egyetem mechanika karának a székhelye volt. Ma házasságkötő-terem. Ott jártunkkor vadonatúj luxus limuzinokon érkeztek a vőlegények és menyasszonyok, leparkoltak a „Védett rom” táblával megjelölt évszázados falaktól nem messze. Az arákat, akiket a boldogító igen kimondása után aztán alaposan megséltáltak az újdonsült férjek, tűsarkú cipőkön lépdeltek a város terméskőből kirakott utcáin, amelyen még sportcipőben is kényelmetlen volt a járás. De tipegtek az immár menyecskék, hadd lássa mindenki boldogságukat, az örömet, melyet oly ritkán láttunk Kaunas lakóinak arcán. Az (új?) szokásnak termékenységvarázsló célja is lehet: Litvániában közismerten alacsony a gyermekvállalási kedv.

A Vilnius utcából nyílik a Laisves aleja, a Szabadság sétány, Kaunas Kapu utcája. Túlzok, de még jobban túloznak az útikönyvek, melyek a kis Champs-Elysées-nek titulálják. Párizsra itt csupán a város dekadenciája emlékeztet. De ez a szomorúság mégsem nyomasztó, mert a szépségből táplálkozik.

Vilnius, akár egy tisztás

■ Tudják, hogy hol található Európa legnagyobb barokk óvárosa? Nem, nem Itáliában, még csak nem is Frankonban! A helyes válasz: Vilniusban, az egykori Litván Nagyhercegség, a mai Litvánia fővárosában. A csaknem két négyzetkilométeres területen fekvő régi város 1994-től az UNESCO-világörökség része. Ráadásul azzal is büszkélkedhet, hogy ilyen kis területen itt van a világ legtöbb temploma: összesen huszonnégy! A Szent Anna-templom pedig oly csodás, hogy Napóleon úgy vélte: azonnal Párizsba kellene szállíttatnia.

A település első írásos említése 1323-ból származik, amikor Gediminas, Litvánia nagyfejedelemé favárat építtetett egy dombon. A legenda szerint, fárasztó vadászat után Gediminas álmot látott: egy farkas üvöltött egy domb tetején.

Amikor álmanak jelentése felől érdeklődött krivisétől, Lideikától, a sámán azt mondta: építenie kell egy várat a domb tetején, amelyet három folyó, a Neris, a Vilnis, és a Vingria vesz körül, és építenie kell egy várost a domb körül, hogy Újnomádoka város híre farkasüvöltésszerűen terjedjen az egész világban. Vilnius neve Európa-szerte 1325-ben vált ismertté, mikor Gediminas levelet küldött a Hanza-városok német és zsidó polgáraihoz, iparosaihoz, és városába invitálta őket.

Az óváros gerince a várutca, a Pilies gatve, amely a Diodzieji és az Austros Vatrui utcákkal folytatódik. A Piliesből kiinduló kanyargó kis utcácskákban számos gótikus, reneszánsz, barokk és klasszicista műemlékre bukkanunk. Vilnius szívében található az európai klasszicizmus egyik legszebb alkotása, az érseki székesegyház, a gazdagon díszített barokk Szent Kázmér-kápolnával.

A Pilies utcából ágazik el a Sv. Jano utca, amely elvezett a Vilniusi Egyetemhez. Az Almae academica et universitas Vilnensis léte Báthory István lengyel király, litván nagyherceg, erdélyi vajda nevéhez fűződik. 1579-ben kelt alapítólevelével ő emelte egyetemi rangra a vilniusi jezsuita kollégiumot. Célját abban jelölte meg, hogy a szegényebb diákok is elvégezhessek itt tanulmányaikat, és hogy az egyetem, amely sokáig az egyetlen ilyen rangos tanintézet volt Kelet-Európában, olyan legyen – miként az alapítólevelében írta –, „akár egy tisztás, ahová mint a jó tudományok vásárára, gyűljenek össze a környező vidék diákjai tudást és katolikus hitet meríteni.”

Vilnius más magyar történelmi emlékeket is őriz. Jagelló lengyel király és litván fejedelem Nagy Lajos király leányát, a később szentté avatott Hedviget vette feleségül. Az 1387-ben épített vilniusi Szent Szaniszló-székesegyház mellett lévő templomot pedig Szent László magyar király tiszteletére szentelték. A város központja fölé magasodó egyik dombot Bekes Gáspárról, Báthory hadvezéréről nevezték el. Bekes Gáspár (1520–1579) erdélyi főnemes korábban János Zsigmond bizalmas tanácsosa volt, és Habsburg támogatással megkísérelte Báthory István fejedelemségének megdöntését. Miután 1575-ben a mai Maros megyei Kerelőszentpálnál csatát veszített, kibékült Báthoryval, és lengyelországi magyar zsoldosainak főparancsnoka lett. Kitűnő hadvezér volt, 1579-ben Polock város támadásánál szerzett érdemei elismeréseként Litvánia szenátusától állampolgárságot és földbirtokot kapott. Ám mivel Bekes az arianizmus híve volt, nem hantolhatták el katolikus temetőben, ezért Báthory a Vilnelé folyó jobb partján lévő három domb egyikén temettette el, és sírja fölé torony alakú síremléket állíttatott. Akkor kapta a domb a Bekes nevet. A síremlék a 19. századig fennállt, de a Vilnelé folyó idővel alámosta a dombot, az leomlott, és maga alá temette a kőtömböt.

Brassót és Vilniust az első magyar lantos zeneszerző, Bakfark Bálint köti össze. A magyarországi reneszánsz muzsika európai hatású alakja 1526-ban született a Cenk alatt. Szapolyai János nagyváradi udvarában nevelkedett, majd lantművészként szolgált a királyt és zenekedvelő feleségét, Izabellát.

Szolgálatiért nemesi rangot kapott. 1549-ben Izabella bátyja, II. Zsigmond Ágost lengyel király szolgálatába lépett. 1550-ben Krakkóban elvette a litván Katarina Narbutovná, akivel évtizedekig Vilniusban élt. Vilniusból sokszor látogatta meg Königsbergben (ma Kalinyingrád) támogatóját, I. Albert brandenburgi választófejedelemet, akivel állandó levelezésben is állt, és feltehetőleg (mint a kor oly sok vándormuzsikusa) kémkedett is számára.

A magyarok történelmében is fontos szerepet játszottak a litván hercegek. A Jogaila (Jagelló) uralkodóházból Magyarországnak három uralkodója is származott: I. Ulászló, II. Ulászló és II. Lajos.

A számtalan magyar történelmi emléken kívül azért is érdemes felkeresni Vilniust, mert az Európa legzöldebb városa. Közigazgatási területe 400 négyzetkilométer, amelynek csak 20 százalékát építették be. 320 négyzetkilométer park

Teutonok nyomában Rigában

■ Lettország fővárosát, Rigát azért is érdemes felfedezni, mert 11 évvel korábban érkeztek ide a keresztes lovagok, mint a Barcaságra, és – ellentétben Szászfölddel – néhány évszázadon át uralták is az északi vidéket.

Ott, ahol a Riga folyó a Daugavába torkollik, már a 2. században emberi település volt. A 10. századtól a torkolatnál két lív falu állt. 1159-ben brémai kereskedők kötöttek itt ki. Noha 1190 körül a lívek fejedelme, Kaupo megkeresztelkedett, a pápa mégis nagy garral meghirdette a pogány lívek elleni keresztes háborút. A brémai Albert Buxhoevendent, Albert püspököt bízta meg a támadással, aki 1200-ban érkezett meg 23 hajóval és hatalmas keresztes sereggel. 1201-ben megalapította Riga városát, 1206-ban pedig döntő győzelmet aratott a lívek felett. A Livóniát meghódító szerzetes katonák rendje a Kardtestvérek lovagrendje néven vált ismertté, amely később az idén pontosan 800 éve a Barcaságra behívott teuton lovagrendbe olvadt be. A teuton lovagok megtelepedését követően Rigában megjelentek a német kereskedők, és a város 1282-ben a Hanza-szövetség tagja lett.

Utunkat a Szabadság emlékművénel kezdjük, amelyet 1935 novemberében lepleztek le. A lett szabadság jelképe egy női alak, aki a feje felett három aranycsillagból álló ívet tart, mely az ország három tájegységét szimbolizálja.

A lettek az elmúlt ezer évben alig néhány évtizedig voltak valóban szabadok, hiszen előbb a teuton lovagok, majd a rend 1526-ban történt feloszlása után, 1581-től lengyel, 1621-től svéd, 1710-től orosz uralom alá kerültek. 1918 novemberében kiáltották ki a független lett államiséget, ám 1940 júniusában a Molotov–Ribbentrop-paktum alapján bevonult Rigába a szovjet hadsereg, 1941 júliusában a Wehrmacht, 1944-ben ismét a Vörös Hadsereg. 1990. május 4-én kiáltották ki a független Lett Köztársaságot.

Míg a lettek átvészelték a vérzivataros századokat, a Daugava torkolatának őslakói, a lívek mára már kevesebb mint százan maradtak. A Szabadság emlékművétől néhány méterre a Lívu lakumsra, a Lívek terére érünk, amely a mai város legélettelibb része. Utcai muzikusok, groteszk táncot lejtő hetvenes éveiben járó egykori balerina, bohócok szórakoztatják a turistákat, az utcai árusok pultjain pedig borostyánból készült ékszerek csalogatják a vevőket. A borostyán a Pinus succinifer nevű fenyőfa megkövesedett, megszilárdult gyantájából keletkezett ötvenmillió éve. Ez a fenyőféle borította be a mai Litvánia, Lettország, Hollandia, a Cseh-medence és Dél-Anglia vidékét. Ma a Balti-tenger partvidékén mintegy 300 km²-es területen van borostyánlelőhely. Az Északi-tenger és a Balti-tenger partvidékéről Tiberius császár (14–37) uralkodásai idején borostyánút épült ki a közeli állomáshoz. Könnyű megmunkálhatósága és változatossága miatt a kézművesek, szobrászok kedvelt anyaga volt a borostyán: domborműveket, tálakat, szelencéket készítettek belőle. Ma már a különböző műgyantákból és üvegekből könnyen előállítható. Hamisítják is, mint mindent, ami hamisítható. Sóoldatban való úsztatással különböztethető meg a talmi az igazítól: a valódi borostyán a felszínen lebeg, míg a nagyobb sűrűségű mesterséges gyanta elsüllyed. De bizonyára egyetlen ékszerárus sem engedné meg a Lívek terén, hogy sós oldatba áztassuk a vásárlás előtt a borostyánból készült fülbevalót, karperecet, nyakéket...

Amíg a társaság hölgy tagjai az ékszerek közt válogatnak, a gyerekek pedig fagyiznak, elmerengnek a finnugor népekhez tartozó lívek sorsán. Konok szembeállításuk az elmúlással példaértékű, s az a száz ma is élő lív halász a 12 Riga környéki halászfaluból (ötven éve még negyvenen voltak!) megszégyeníti az elmúlás félelmétől letaglózott másfél milliós népet.

1631-ben a svéd Burens művében már úgy említi a lív nyelvet, mint amely nagyrészt kihalt, s csak néhány faluban maradt fenn. Ez némiképpen igazolja magyar tanáraink ama mondását, hogy a vótok csak vó'tak, a lívek pedig lettek lettek. A finn akadémikus, Emil Nestor Setälä (1864–1935) 1888-ban jegyezte le, hogy egy ízben a domesnäsi félsziget partján egy lív fiatalemberrel beszélgettek arról a keskeny partszegélyről, amelyet ő hazájának nevez; arról a csekély számú népről, melynek tagjai közé számítja ő magát; arról a nyelvről, amely neki anyanyelve. Mikor arra került a szó, hogy ezt a nyelvet végromlás fenyegeti, ő lelkesülten mondta: „Nem, a partlakók nyelve nem vész el! Ameddig ezek a parti halmok megmaradnak helyükön, addig a lív nyelv is megmarad!” Setälä nem hitt a fiatalembernek, akinek eddig mégis igaza lett.

A lívek máig tartó nemzeti újraéledése az 1980-as évek végén kezdődött, amikor újjáalakult a Lív Szövetség, amelynek a lív kultúra megőrzése a célja.

A társaságnak ma 300 tagja és 11 alkalmazottja van. Két népi együttest működtetnek, történelmi, néprajzi tanulmányokat adnak ki, közreadják a *Livli* című folyóiratot, nyári tábort szerveznek a gyerekeknek, ahol azok megtanulhatják a lív nyelvet, a lív énekeket és népszokásokat. A rigai egyetemen a finnugrisztika keretében egyre több diák akarja megtanulni az ősök elfelejtett nyelvét.

Lettország kormánya 1991-ben létrehozta a 12 halászfalut magába foglaló, Lív-partvidéknek nevezett kulturális-történelmi területet. A lívek megkapták a parttól 5,5 km-en belüli tengersáv halászati jogát. A partvidéken szigorúan ügyelnek arra, hogy a hely hagyományos építészeti-környezeti arculata megmaradjon. A finn és észt rokon nép segítsége és buzdítása hatására kiteljesedhetett a 20. század elején kezdődött lív nemzeti ébredés.

És e nagyon kis néptől mi – sokak szerint rokonaink – példát vehetünk, e példából erőt meríthetünk.

A Lív téren és környékén még számtalan a látnivaló, akárcsak Rigában. A helyi legenda azt tartja, hogy egy ízben a Balti-tengerből felbukott az ördög, és azzal fenyegetőzött, hogy elsüllyeszti a várost. A rigaiak azzal kértek haladékot, hogy szeretnék befejezni az elkezdett építkezéseket. Azóta is építkeznek, hogy az ördög szándékát keresztülhúzzák. Ha Berlin Európa legnagyobb építőtelepe, akkor Riga a legrégebbi – büszkélkednek a helyiek.

Rövid és hosszú lépések Tallinban

■ Európában nehéz lenne még egy olyan várost találni, mint Tallinn, amelyik eredeti formájában őrizte meg középkori városmagját.

A Kalevipoeg észt eposzból ugyan kimaradt, de a tallinniak gyakran felidézik a történetet, miszerint amikor a város megalapítója, Kalev meghalt, felesége, Linda sok ezer követ hordott, amellyel betakarta a hős óriás tetemét. Ezen a hegyen áll a tallinni felsőváros, melynek dómja évszázadok óta messziről észlelhető partjele a hajósoknak. 1219-ben kezdtek hozzá a székesegyház építéséhez, jelenlegi barokk formáját 1779-ben nyerte el.

Az észteket leigázó idegen hatalmak mindig Toompeán, a felsővárosban építették meg hatalmi jelképüket, hogy az alsóváros lakói jól eszükbe vessék: ki itt az úr. Toompea várát a Kard lovagjai még 1229-ben kezdték el kiépíteni. A közel nyolcszáz éves falak védelmében álló barokk kastélyt már Nagy Katalin orosz cárnő emeltette 1767 és 1773 között. Közben voltak itt urak a dánok, a svédek. A kastélyban ma az észt parlament ülésezik. Nem messze a kastélytól áll az Alekszandr Nyevszkij-katedrális, a 19. század végén épült ortodox templomot Észtország akkori urai arról a hercegről nevezték el, aki 1242-ben először győzte le a német keresztes lovagokat a Peipsi tó jegén. Regélik a tallinniak, hogy amikor az orosz munkások a templom alapjait ásták, vasajtóra bukkantak, amelyen azt írta: „Átkozott legyen, aki megzavarja álmom!” A helyiek

szerint Kalev üzenete volt ez az orosz elnyomóknak, annak a jele, hogy a hős óriás nem látja őket szívesen észk földön. Miként az észtek sem szívelelték az elmúlt nyolcszáz évben az idegen megszállókat, azonban soha nem lázadtak ellenük. Többet észtel, mint erővel – gondolták, s ma országuk az egyik legdinamikusabban fejlődő európai állam.

A felsővárosból két út vezet le Allinnbe, az alsóvárosba, a Rövidlépések, illetve a Hosszú lépések utcája. Utóbbi Tallinn legrégebbi útja, már a vikingek is járhattak rajta.

Az alsóváros szakszerűen restaurált épületei híven tükrözik a Hanza-város 700 éves történetét. A 13. századból származó Városháza áll Tallinn szívében.

(A város hivatalos nyelve egészen 1783-ig a német volt, és a városi tanácsot is a német kereskedők alkották. Nem ez az egyetlen hasonlóság Brassóval!) A 15. századi gótikus házakkal szegélyezett téren kávéházak és vendéglők sorakoznak. A főter valóságos középkori piac. A standokon hagyományos kézműves portékákat árulnak, énekművészek zenélnak, a környező utcákon bohócokkal és mutatványosokkal találkozunk.

Minket meg győzködni kezd a Városháza falához láncolt, középkori ruhát viselő siheder, hogy lépünk be a Raekoda alagsorában nyílt vendéglőbe, kóstoljuk meg a finom és olcsó, 15. századi recept szerint főzött levest, mert a gazdája csak akkor oldozza el, ha legalább tíz vendéget szerez. Mivel mi kilencen vagyunk, s egy idős angol pár is betér a Városháza alatti fogadó ajtaján, a siheder kiszabadul, cigánykereket vet, majd tótágot áll örömeiben... A fogadó Villon korát idézi (a lóköltő költőt később egy torony is eszünkbe juttatja). A leves egészen kiváló.

Amikor jóllaktunk, a térről megcsodáljuk az 1322-ben épített, jelenlegi gót stílusát 1404-ben elnyert Városházát, a sárkány formájú vízköpőit, majd megpillantjuk a toronygombon 1530 óta a várost vigyázó Öreg Toomas szobrát. Belépünk Európa egyik legrégebbi, ma is üzemelő patikájába. 1422-ben nyitott ki először, 1580 és 1911 között ugyanannak a családnak a tulajdonában volt.

Pillanatig sem feledkezünk meg arról, hogy Tallinn Európa kulturális fővárosa volt. Világörökség kincsévé nyilvánított belvárosa okán is rászolgált erre, de azért is, mert az észtek nagy művészetkedvelők. Templomokat és a mintegy két kilométeren ma is álló várfal tornyainak egy részét is galériákká alakították át. Az Alsóváros egyik legbecsesebb műemléke a Piactér közelében álló fehér falú Niguliste-templom, ma az észti művészet múzeuma. A modern tallinni művészet alkotásai a Kiek-in-de-Kök nevet viselő ódon őrtorony három felső szintjén tekinthetők meg. Kiek-in-de-Kök, azaz alnémet nyelvjárásban Kukants a konyhába, nevét onnan kapta, hogy a toronyőrök könnyűszerrel be tudtak pillantani az alsóváros konyháiba. Az 1475-ben épült torony magassága 38 méter, 4 méter vastagságú falában Rettenetes Iván 1577-ből származó ágyúgolyói láthatóak.

De nemcsak a várvédők leselkedtek Tallinnban, hanem az az idősödő kereskedő is, aki a Pikk utcában lakott, s gyakran kukkolta a szemközti házban balettező fiatal balerinákat, szobrot is készíttetett felesége a guvadó szemű férjéről, s a szobrot házuk tetejére állíttatta.

Egy másik erődítményről kell még szólnom, Villont felvillantó neve okán: a Kövér Margó nevét talán az alakjáról vagy egyik ágyújáról kaphatta. Az 1500-as években épült bástya átmérője 25 méter, magassága mintegy 20 méter.

Méreteivel nyűgöz le a Szent Olaf-templom, amelynek építését 1267-ben kezdték, jelen formáját 1450-ben nyerte el. 1500 körül a templom 159 méter magas volt, 1625-ig, amikor egy villámcsapás miatt leégett, ez volt a világ legmagasabb épülete. 1944 és 1991 között a szovjet KGB a tornyot rádiótoronyként és figyelőállásként használta.

A várfalakon kívül is kellemes sétákat tehetünk, például a gondozott Katalin parkban, melyet Nagy Péter cár telepíttetett, közepén hatalmas barokk kastély terpszkedik: a Kadrioga-palota a cár nyári rezidenciája volt.

Tallinni városnézésünk közel tizenkét órát tartott, segítségünkre volt, hogy későn, éjjel egy óraker bukkott alá a tengerbe a Nap. Oldalakat lehetne megtölteni az átélt élményekkel. Ajánlom, hogy: látogassanak el a balti államokba, a négy csodálatos Hanza-városba: Kaunasba, Vilniusba, Rigába és Tallinnba! És át lehet hajózni Helsinkibe is, ám csupán azért, hogy a skandináv főváros fényében még élesebben kirajzolódjon a balti városok szépsége.

Ambrus Attila

